

Седмична колумна високог представника за БиХ Кристијана Шварц-Шилинга: „Граница између добра и зла пролази кроз срце сваког човјека“

Ја сам се одрекао своје политичке каријере у Њемачкој, јер сам вјеровао да је борити се за правду у Босни и Херцеговини важније од било чега што сам могао постићи код куће. Ја и даље у то вјерујем, и за то увјерење ћу дати све од себе и као високи представник и као специјални представник Европске уније, јер правда је од критичног значаја за будућност ове земље, сва три њена конститутивна народа и све њене грађане.

Јер без правде – не може се вјеровати у владавину закона. Без правде – не може доћи до прихватања губитка који су претрпјеле породице и пријатељи жртава свих националности. И, без правде – постоји велика опасност да се цијели један народ обиљежи колективном кривицом.

Свако страдање је појединачна трагедија. Штавише, бол због губитка најмилијих за оне који су преживјели – мајке, очеве, супруге, мужеве и дјецу – никада се не може потцијенити. Сваки случај страдања је као када баците у воду тежак камен, јер валови туге се шире на све стране.

Поред душевног бола и трајне трауме, преживјели чланови породица често морају да се помире са лошијим стандардом живота. Поред тога, у много случајева, смрт најмилијег члана породице можда је била само дио – мада свакако најтежи дио –

посљедица напада или протјеривања из куће.

Имајући у виду комплексност овога питања и обим злочина почињених у Босни и Херцеговини, не постоје лака нити брза рјешења. Међутим, једно је јасно: медијско полемисање, упирање прстом и стицање политичких поена не доприносе ни на који начин процесу оздрављења који жртве и преживјели чланови породица свих националности заслужују.

Једини начин да се осигура правда јесте да се створе институције и процеси који ће се систематично моћи бавити овим питањима и држати се ових процеса, без обзира колико се то може учинити спорим и незадовољавајућим.

Да се разумијемо, у овој области је доста урађено у десет и по година након завршетка рата – практично, више него послје било којег другог успоредивог оружаног сукоба. Међутим, још се мора урадити много, много више.

Први корак је пронаћи посмртне остатке тијела, прикупити их и идентификовати. Тек након тога је могуће извршити одговарајуће сахране. Посебно уз помоћ Међународне комисије за тражење несталих лица, овај брижан процес се стално одвија. Постепено откривамо судбине многих ратних страдалника, јер нажалост, сваког мјесеца откривамо њихове гробове.

Наредни корак је утврдити тачно шта се десило и привести одговорне пред лице правде. Ово је још тежи задатак. Али и овдје је начињено доста помака, посебно у виду суђења пред Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију (ИЦТЈУ) у Хагу. А институције и процеси су створени и стварају се и у Босни и Херцеговини и на другим мјестима у бившој Југославији како би се одржао замах који је постигао Хаг у погледу могућности суђења ратних злочина пред домаћим институцијама.

Ипак, правни процес је спор, а резултат је неизбежно колико фрустрирајући толико и потресан за саме преживјеле. Овај процес нуди изгледе за правду на начин који политизовање ратних злочина не нуди – без обзира да ли је ријеч о медијском

пресуђивању или позивима за објављивање дугачких спискова потенцијалних осумњичених.

Без обзира колико је стравичан почињени злочин, једини исправан и, дугорочно гледано, задовољавајући начин да се злочин казни је путем спровођења судског поступка, заснованог на доказима презентованим на суду и путем омогућавања оптуженом да се брани. Имајући на уму овај циљ, предузећу све како бих наставио да заговарам привођење преосталих хашких оптуженика, као и прикупљање доказа за будућа суђења, те да локалне институције оспособим на начин који ће им омогућити да спроводе ове кривичне поступке и осигурају задовољење правде. Из тог разлога сам ове седмице потписао нови споразум о Канцеларији регистрара и одјелу за ратне злочине.

Кривично процесуирање одговорних за злочине и на тај начин индивидуализовање кривице је у интересу свих грађана ове земље и сва три народа. Због тога што, како је то рекао Александар Солжењичин: «Граница између добра и зла не пролази између политичких странака или народа, него кроз срце сваког човјека.»

Крицтијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговини.